

HEJ, DA LI SE ČUJEMO?!? ili NOĆNA ČAVRLJANJA DVAJU LICA OKRENUTIH JEDNO PREMA DRUGOME

jedno lice: Sanja (Ivić)

(Šum traka koje se okreću.) “Što smo ti ja? Ivana, ha?... Prijatelji? Pa, ne znam, baš... Poznanici? Pa, malo više od toga... Zapravo mi se čini, znaš, imam osjećaj kao da smo: putnici na jednom brodu koji su se ukrcali u raznim lukama i različitim vremenima. Na putovanju koje je tek počelo. (Prolazi auto.) I sad te imam svašta toga za pitat’; zapravo ne znam odakle da počnem. (Kratka tišina.) Smiješno. Vidim se, to znaš, na nekom brodu koji ima široke palube, na kojima se može ležati u ležaljka, pa onda tako ležimo; ispod deka, zamotane, i čavrljamo. O svemu i ničemu... (Šutnja.) Sjedim u sobi; jedanaest sati navečer. Kad sam otišla od tebe, kući, ja, mozak mi je radio luđačkom brzinom da shvatim kako da skratim taj, to vrijeme koje je potrebno da se nešto napiše i zato ti to i govorim, zato se i snimam, jerbo... nemam vremena za pisma... (Šuškanje

tišina.) Nisam stekla dojam da si ti od onih koji se bacaju u role. Zapravo te više doživljam kao nekog tko... oprezno, onako bučne malo nožicom... po vodi... Na neki način, sebi osigurava vrstu promatranja. Još uvijek imam dojam da se nisi totalno bacila u kazalište... Ne mogu ti to objasniti, to može biti sasvim pogrešna (uzdah) impresija, ali stalno imam dojam da (šutnja) uvijek u nekim trenucima sebi... dopuštaš mogućnost da promatraš sa strane ono što se događa na sceni, pa makar i ti sudjelovala u tom komadu. Je li to posve krivo?... Što misliš?... (Dvije-tri minute poslije.) A dok sam se vozila u tramvaju... palo mi je na pamet: što... ti... misliš... o “Gospođici Juliji”? (Još jedan auto prođe.) Da li bi ti to mogla igrati? Ha? Da li bi ti to htjela igrati? (Tišina.) Dosad si igrala potpuno različite komade, u sasvim drugačijim kazalištima; od teških, tradicionalnih

institucija do sasvim off i neformalnih grupa... Što misliš o jednom takvom... naoko, tradicionalnom, klasičnom komadu s troje ljudi...? Da li bi igrala gospođicu Juliju ili kuharicu? Što misliš? (I dalje prolaze auti.) Što pamtiš u kazalištu, Ivana? Ha?... Ja ti pamtim sasvim sumanute stvari: (šutnja) jedan pogled, dvije riječi, jednu gestu u mraku, susret u

hodniku, mimoilaženje u garderobi (šutnja)... Takve... takve stvari... Neke scene na probama kad... kad glumci iznenade (šutnja)... Ili ono što ti kaže režiser ili... neke (šutnja) situacije kad vidiš glumce... onakvim kakve ih do tada nikad nisi vidio... I zapravo shvatiš da možeš saznati stvari o ljudima koje oni ne bi htjeli... da

papira.) Dok sam stajala na tramvajskoj stanici, tamo kod Kazališta, pala mi je na pamet jedna slika tebe, ti si rekla da ti napišem par slika... Kažu da ima glumaca koji se bacaju u uloge, ne misleći, i plivaju. Pa se snalaze kako znaju i umiju. Ima i onih drugih koji su oprezni, pa obilaze kao mačak oko vruće kaše. (Kratka

IVANA
BOBAN



Foto: D. Šiftar

Ivana Boban - I. Gundulić, *Dubravka*, HNK u Zagrebu, sezona 1999/2000



Ivana Boban, Siniša Popović - C. P. Taylor *Dobri*, HNK u Zagrebu, sezona 1999/2000

Foto: D. Šiftar

se saznaju. Da se mnogi čuvaju, a da opet neki pristaju na to (uzdah) svojevršno svlačenje duše; (šutnja), koje može biti nježno, a može biti i prilično okrutno. Jer ima i takvih režisera. (Duga šutnja.) Zato tebe pitam: Što pamtiš? Iz kazališta? Kad još u njemu nisi bila? I sada - kad u njemu jesi?... Nije mi lako. (Šutnja.) Pa, vidiš da mi nije lako. (Teški uzdah.) Jedino mi je krivo što nisam s tobom radila barem još jednu predstavu. (Kratka šutnja.) Zajedno smo radili *Dobre*. Da barem malo više mogu... o tebi saznati. A ne ovako: moram pogađati, nagađati... panično tražiti po sjećanju sve što bi se meni moglo učiniti da bi tebi moglo biti interesantno da o tome govoriš. (Tišina.) U *Majstoru i Margariti* ima scena gdje Zoričić, koji igra Rjuhina, u općem metežu više "Hej, da li se čujemo!?" ... I fakat, nisu ga čuli. Meni se čini da... se ti i ja... da bi se ti i ja ipak mogle čuti... Ha? Što misliš? Da se čujemo? (Podulja tišina.) Ja se nadam. (Oko minutu i pol poslije.) Sve vrijeme imam dojam da ispod svake tvoje izgovorene riječi leži još jedna: neizgovorena... Ne znam... Koji put mi se čini da imamo... da ti... s nekim ljudima imaš paralelnu vrstu komunikacije: na dva nivoa: verbalnu i neverbalnu. To je sjajno u glumačkom poslu. (Kratka tišina.) Znaš, jako je dobro kad čovjek nije plošan, ono što mi zovemo: egipatskim karakterima, kad ti fali jedna dimenzija. Opet, s druge strane mi se čini da, baš zato što si radila s različitim redateljima, u različitim teatrima da... nisi...; nisi se još susrela s redateljem i krugom ljudi koji bi... nekako bili baš za tebe... odlučni u glumačkom životu. Neki su glumci, naročito glumice, ili glumci, svejedno, imali tu sreću da su u istoj generaciji naišli na ljude koji ih savršeno razumiju, a da pritom nisu bili indiskretni... nego da su ih prijateljski, duboko ljudski nastojali pokrenuti da daju ono najljepše... što imaju... Uvjerenam sam da... da ti još tražiš, da tražiš neke ljude oko sebe, da... I zato sam se i zaprepastila kad mi je rekla Sanja Nikčević da ti hoćeš da ja razgovaram s tobom. (Tišina.) Pa evo, razgovaram! (Kraća tišina.) Zato mi kaži što misliš o tome? Pa, ti si radila s toliko različitih ljudi, redatelja, radiš na Akademiji, družiš se s mladima... Ne, ne mislim na glupo nabranje redatelja s kojima bih htjela raditi, nego na, jednostavno na dojam da si jedna od osoba koje ne padaju na površnu komunikaciju, nekakav besmisleni šarm, a najmanje na pretencioznost bez pokrića. (Šutnja i dubok uzdah.) Neće ti biti lako.

Što misliš ti o tome? (Kratka tišina.) Ponoć je. (Opet uzdah.) Znaš što: idem ja spavati, pa ću sutra nastaviti; ja se nadam da će mi još neke (pauza) stvari pasti na pamet... pa ću ti onda to već sutra dati. (Šum automobila.) Čudno je ovako (kratki uzdah) razgovarati s nekim kojeg nema tu, a opet kao da si točno uz mene. Ovako preko prijenosnika - to izgleda lakše. Nemoj se čuditi što ti ovo govorim, ja bih ti to isto napisala. Ovo mi je jednostavno sada brže. Zato ću ti to dati (težak i dug uzdah; neka glazba u pozadini) jer, ne mislim da je ovo neki intervju, ma kakav vražji intervju, da je ovo neko pričanje, razgovaranje o stvarima koje su važne u životu... koje... (I dalje glazba u pozadini.) Ne kanim te pitati kako usklađuješ svoj privatni život s profesionalnim obavezama i slične gluposti koje se objavljuju u TV-prilozima, u Osam dana kulture ili Pol ure kulture ili - svejedno. To mi je apsolutno neinteresantno... za ovakav tip razgovora. Sanja Nikčević mi je rekla da, kad sam je pitala što ona želi? - vidiš, to sam ti danas zaboravila reći - što ona želi da ti govoriš; ona je rekla: "Hoću nju! Hoću da govori o sebi". (Tišina, kraća.) Pa sad ja nastojim da ti govoriš o sebi, a usput i ja malo govorim o sebi... Ne znam... (prolazi auto)... Je li točno da sve to ima nekakvog smisla? Mislim da ima. Ja sam ti užasno radoznala osoba. Grozno. Radoznala... čak bi se moglo reći: ljubopitljiva. Isto se tako nadam da si i ti: ljubopitljiva persona... pa da ćemo se nekako naći, da ćemo sklopiti tih deset kartica; da se to ipak može čitati. Bok. Laku noć. (Šum kiše na prozoru.) Jutro je... Slušaj, jutro?! Dan! Bila sam; pazi ovako: još jedna posljednja stvarčica: u *Cymbelinu*, u trećem činu, četvrtjoj sceni Imogen kaže: "Zar samo u Britaniji sije sunce? Zar samo u Britaniji pada noć? Zar samo ljudi ima u Britaniji? Zar nigdje drugdje ne žive?" Uvijek mi se jako svidala ta scena. Ti stihovi su mi bili fenomenalni; ovo ti govorim direktno iz engleskog, jer ne mogu naći svoj prijevod, kao i obično; tekst svoj. I sad mi je palo na pamet da te pitam (i dalje kiša pada po prozorima): Ti si isto otišla iz Zagreba; igrala si u Rijeci, u Sloveniji... (jako se čuje kiša) reci mi, kakvi su tamo ljudi, s kakvim ljudima si se družila, kako tamo izgleda sunce i kako tamo funkcioniraju dan i noć i kazalište? Hm? Što ti se čini? (i dalje pljušti kiša) (Četiri minute poslije.) Još jedna sitnica sasvim na kraju: slušaj, što ti čitaš? Ne mislim na komade, na tekstove koje spremaš, nego, što čitaš, ili

još bolje, što bi... što bi htjela da tvoje dijete pročita, neke stvari za koje misliš da su važne u životu da se saznaju ipak iz knjiga, a ne samo iz životnog iskustva, bez obzira na to kako ono naizgled izgledalo interesantno. (Kiša pada i pada.) (Uzdah poslije 30 sekundi.) Dakle! Sad je deset i trideset. Jurim dalje. Javit ću ti se danas. I to je sve od mene. I... nadam se, stvarno se nadam da će nešto od toga ispasti. I zato te molim, pazi ovako: ja ću ti ovo ostaviti, pa ćeš ti to lijepo preslušati od početka do kraja i onda ćeš mi ili izgovoriti, jer imaš na drugoj strani mjesta, ili napisati ono što ti je palo na pamet na temelju ovih mojih... sitnica (kiša više ne pada) koje sam spomenula. Ajde, bok! Vidimo se.”

PONEDJELJAK NAVEČER; JEDANAEST, DVANAEST SATI

drugo lice:
Ivana (Boban)

“Bok! Jedanaest navečer, kao i tebi jučer. Odustala sam od pisanja jer, počela sam, ali onog trenutka kad sam to vidjela na papiru, ovaj, bilo je toliko apstraktno i... mislim da ne bi ništa govorilo, najmanje tebi, a kamoli ljudima u nekakvom kazališnom časopisu. (Šutnja.) Užasno mi je, ovaj, teško govoriti u diktafon (mali uzdah), a pogotovo mi je teško govoriti o kazalištu... i... zapravo nabacivati neke svoje slike i ideje (kratka šutnja), jer je... kazalište toliko dio mene, i... toliko ga... snažno proživljavam... mmm... i... iiii... kroz njega gledam... ljude i sve ono što mi se dnevno (šutnja) događa iiii... skoro da ga vidim kao nekakvu, nekakvu muziku koja me, nekakvu boju, muziku koja me non-stop prati iiii... obilježava, ono kao Halderovi orkestri, zato... su mi intervjui do te mjere i mrski jer, onog trena kad svoje misli o... kazalištu koje je za mene toliko, toliko jedan svemir, vidim na... na papiru, kad vidim te... onda toliko postanu banalne... iiii... ništavne, jer se na neki način ogoliš pred ljudima...

eeee, daješ dio sebe, ali na potpuno drugačiji način nego što to radiš na sceni, jer za mene je pravi istinski glumac, ili prava predstava do te mjere do koje su ljudi spremni se razotkrit' pred publikom, ne? A ovdje se razotkriješ pred ljudima (šum auta koji prolazi kroz lokvu vode na cesti) ali, ali... potpuno, potpuno banalno, u par rečenica (opet šum auta koji prolazi kroz lokvu na cesti) (šutnja) to nije kroz ulogu, nije kroz; tvoja lica te zapravo ne... ne ogoljuju, već ti jednostavno daješ tu nekakve rečenice i želiš opisati nešto što je neopisivo i izreći nešto što je neizrecivo (opet šum auta kroz vodu na cesti), nešto što ti naprosto živiš i (pauza) sanjaš. Ja... ja sam kazalište kao prvo - i tu neću moći izbjeći da ne spomenem svoje roditelje,* jer sam zapravo ga udahnula kroz njih i... za mene je to prije svega neki svjetonazor (kratnja šutnja) koji sam jednostavno kroz njihove osobnosti... doživjela i zato mi je bilo jako interesantno kad si ti počela ovaj cijeli... razgovor... sa slikom broda, palube na koju se čovjek jednostavno ukrca i krene na neki, na neki put i svaki, svaka nova predstava je neka nova, neka nova (pauza) luka, sretna ili nesretna u kojoj ćeš se zadržati više ili manje, neko novo otkrovenje... I sad mi pada slika: plavetnilo neko, ... neko more i slika... slika Dubrovnika, koji je za mene neki iskon kazališta iiii... te magije, ... vidim se s godinu dana, imam jednu sliku s golubovima na Stradunu na onim izglancanim pločama stradunskim, Ljetne igre, zastava Libertas i prva priča, to je priča o *Kolumbu*, o mom tati kojeg propinju na jarbol, a oni su odlučili da sam ja možda u stanju da odgledam predstavu, da sam već dovoljno velika, međutim nisam (kratki, tihi smijeh) jer... u tom momentu kad njega propinju na jarbol, ja... počnem tako histerično plakati i... jednostavno me urlajući vode kući: jer ne mogu gledati da moj otac umire i ne mogu vjerovati da je to... samo igra, ne stvarnost; taj brod koji plovi oko Lokruma, oko tog snovitog otoka, topovi... njegov glas koji viče “Laž! Sve je to laž!” ... To je jedna slika koja mi se... strašno, strašno urezala u pamćenje. Zatim... predstave *Henry IV*,* *Amadeus*, ... u principu sve njegove predstave, zapravo su obilježene tim jednim strašnim doživljajem da on uvijek umire na sceni. Ili... ja uvijek sjedim tu... s hrpom maramica... (šutnja) i nikad ne mogu odgledati predstavu do kraja, odnosno što sam starija to... to lakše, naravno, podnosim, ali... ali... sve je to... strašno,



Foto: D. Šjftar

Siniša Popović, Ivana Boban - C. P. Taylor *Dobri*, HNK u Zagrebu, sezona 1999/2000

strašno jako djelovalo na mene, to je pregršt slika, nekih scena; bjeline u *Ivanovu*; isto tako kad mi nisu dozvolili da igram u *Ivanovu* tu curicu, njegovu kćer ili što je to - to je za mene bio šok, ... jednostavno htjeli su me što dulje maknuti od... kazališta, ne? Zatim, (još jedan auto prođe) još jedna slika: bučna povorka teatra mladih... u Dubrovniku i ja koja to dolazim s mamom gledati, puno nekakvih lutaka, ludilo, opijenost, ... puno glazbe... jedna, jedna maska smrti, kostur, ja mislim, ali ne toliko ni sama ta maska, već, već... cjelokupna ta euforija je na mene toliko snažno djelovala, toliko je bila prava da ja: bježim glavom bez obzira; zatvaram se u sobu i ne želim čuti niti zvuka, jer mi se i ponovno to čini stvarnije... stvarnije od života. (Škriptanje.) Pozdravi, *Arlecchino*, *Play Držić*, *Mario Gonzales*... (šum auta na cesti) ... Probe, Ici,* Akademija... Probe koje... pratim, ali zapravo više u prolazu; uvijek su me htjeli maknuti od tih proba koje su meni bile fascinantne; nešto što je, što je igra, što je zaigranost, a nikad ne smijem biti prisutna zapravo, jer kao nije... nije... zdravo: bilo bi bolje da nisam tu, nije pametno voditi dijete, mučiti ga, ne? Da bude na probama, ali imam osjećaj: tad sam se već inficirala i da sam si obećala i zarekla da ću biti dio toga, da ću tu tajnu koja mi se pokazala, s toliko ljepote, opsjene, ljubavi, magije, sreće, na jednom mjestu, da ću to jednog dana otkriti... do kraja... Mislim... cijelo vrijeme sam bila prisutna jednom potpunom predavanju njihovom, njihovom životu s tim kazalištem, njihovim razgovorima koje sam tako (pauza) usput slušala... Sve je to bilo, kao dio nekog odgoja, nisu se oni to trudili meni prenijeti, ali mi smo to jednostavno živjeli iii... uvijek je zapravo bilo vezano za nešto lijepo... i posvećeno. (Šum auta na cesti.) ... Kažeš, ne bacaš se u role. Hh! To jest, oprezno osiguravaš, da si osiguravam neku dozu... eeee, promatranja. Pa ne znam, (pauza) da li ti je sad jasnije s obzirom na taj moj stav, odnosno, na taj moj... život, odnosno način na koji ja doživljavam... kazalište; do koje mjere je za mene to ozbiljno... hhh... na neki način pitanje života i smrti, (pauza) da ja jednostavno (dosta duga pauza) svaka, svaka uloga je za mene i... (uzdah) oprezna sam jer je za mene to strašno važno. Strašno važno. Ne želim biti površna. Želim se dati do kraja... i koji put... sam toliko grčevita u tome, gotovo štreberski grčevita da neki put čak i nije dobro. ... Za mene je svaka proba, i

uopće, bilo kakav čin u kazalištu je za mene svetinja... i koji put dok probamo u svim tim traženjima, u toj zaigranosti, iskrenosti, tom prepuštanju nekom nagonu i u toj radosti otkrivanja... meni je to zaista... zaista mi je sve. Naravno, ovisno o ulozi, koja... koja (pauza) može bit' više niz dlaku ili manje, ali je... ovaj... mislim da nemam zadržke, mislim da ne. Možda ti se to čini zato što sam vrlo kritična, mislim prije svega, jako samokritična, što opet zna bit' opterećujuće. Mislim, za mene samu, a i u procesu rada. Ali, kritična sam i prema drugima i... živim s tom ulogom (šutnja)... jednostavno... pokušavam razmišljati o njoj dnevno, od sasvim malih stvari: o tome kako ona živi, potražiti ju, na neki način... u sebi, a ako je ona opet sasvim drugačija od mene, onda... onda... njoj dati dio sebe... tako da... da... Ne znam... ne znam... (kratka šutnja). Koji put mi se čini da sve ono lijepo što se događa na probama... Strašno volim probati. Taj proces rada u kazalištu mi je... prekrasan. Bivanje i to traženje koliko god mi se koji put činilo ono mukotrpno iii... koji put mrzim i sebe i druge u tome, ali zapravo, zapravo mi je to najveći gušt. Jednostavno, koji put mi je premijera, kad se porodi, jednostavno, ta predstava... užasno mi je teško... teško krenut' u taj neki novi život s njom. (Mali uzdah.) Publika je opet jedna nova dimenzija, ne?

A... te probe, znaju bit' strašno... strašno... slojevite iii... inspirativne. (Kratki šum trake koja se okreće.) Strašno mi puno znači partner. U predstavi... U tom smislu sam isto, ne oprezna, nego volim oslušnuti, (smijeh) - osim ako nije monodrama, ne? - volim oslušnuti što će onaj drugi reći, što će mi dati, ponuditi. Volim raditi iz drugoga. Jer toooo... oplemenjuje moju rolu. A isto tako mislim da znam ponuditi i partneru... dovoljno rješenja. Neki put znam bit' tvrdoglava, i to... ali... sasvim sam otvorena da mi se to i kaže. (Šutnja.) A... eto... Tako da... (šutnja) Potpuno nemam podjelu na, na klasične komade, ili moderne ili da nešto preferiram, ne? (Kratka šutnja.) Ali... mogu bit' čak i dio koncepta, ali ako imam neki razlog za postojanje na sceni... Ne mogu, ne mogu izgovarati rečenice i ne mogu biti funkcija. To mi se isto dogodilo u par predstava i... (pauza) onda se osjećam bespredmetnom na sceni... eeee. Strašno me interesira emocija u kazalištu. I mislim da je to u današnje vrijeme, kad sve... funkcionira... na ne znam koliko okretaja, totalno u speedu, da je to još

zapravo jedino što je preostalo. Iiii, takvo kazalište koje se tiče, koje, koje... propitkuje, koje zapitkuje i koje je emotivno, apsolutno je moje kazalište. (Šum kiše.) To su i predstave i strane predstave koje gledaš; mislim možeš gledati ne znam koji jezik, ali emocija dođe do tebe, ne? (Šutnja.) Što se tiče verbalne i neverbalne komunikacije... Strašno cijenim neverbalno. Prije svega, vjerojatno, to mi je lci udahnula na neki način; a i vidim koliko, kad kreneš radit' neki komad koliko se zapravo zapleteš u to verbalno, ne? Jer, kreneš govoriti suhe rečenice iiii... jednostavno zaboraviš da postoji jedan sasvim drugi život... koji živimo. Govorimo nešto, a možemo raditi nešto potpuno, potpuno suprotno. Iiii... A takva sam zapravo i u životu, ne? Ne padam, apsolutno ne padam na površno. Naime, pokušavam uvijek naći neki drugi sloj (pauza) u ljudi... i propitki-
vat' zašto iiii... kako. To mi pomaže i u radu na ulož. (Kratka pauza.) Naravno... (uzdah) ... tražim, tražim ljude oko sebe. (Kratka šum vrpce koja se okreće.) Zato sam i putovala u Rijeku i uuuuuu... Maribor. Tražila sam kazalište koje mi se u tom trenu učinilo pravim.

Vidjela sam predstavu Pandurovu na televiziji i način na koji je on probao i pristupio, tako opširno i tako predano svom projektu *Carmen*. To me natjeralo vidjeti što to je. Ne, kazališni čin je za mene apsolutno svetinja, ne? Mislim da se, ovaj, da se u kazalištu ljudi stalno pronalaze i zapravo na neki način otkrivaju. I... i iznenaduju. To je ono lije-
po što si rekla da te zna koji put iznenaditi glumac na probi s nečim sasvim novim i... to je točno to, jer zapravo ti nikad nisi do kraja siguran do koje mjere te glumac može iznenaditi. I može iznenaditi i samog sebe, ja mislim da je to veći glumac što je zapravo spreman na više, na više iznenađenja, ne? A, mislim da što je veća ta protočnost... tih iznenađenja da je ona vrlo zdrava iiii... da je to neka dobra atmosfera za kazalište. Zapravo, naravno, kad ti se potrefi; kad ti se potrefi susret s nekim u pravo vrijeme, s nekim režiserom ili s nekim partnerom; ... i mislim da sam imala sreću da sve ono što sam radila da mi se na neki način otvorilo

preko, preko *Alme Mahler*. Jer, neki moj kazališni... odgoj je došao u pravi odnos s mojim roditeljima kao kazališnim ljudima odnosno partnerima, odnosno s redateljicom u ovom slučaju i da se na neki način stvorio pravi omjer, eeeee... plus još Alma, i... i recimo Mladen i Duško, ne? Odnosno drugi ljudi koji su radili na tom projektu... Ali posebno recimo Alma, koja me... koja mi je zaista svojim načinom i pristupom i radom... eeeee... kojem ona pristupa kazalištu, dala nekakav, nekakav (pauza) ... ja bih skoro rekla blagoslov u nekim mojim... odnosno potvrdila neka moja shvaćanja. I neka moja... dala mi odgovore na neka moja pitanja i neka moja traženja, tako da... je to zaista lijepo kad ti se dogodi da nakon neke faze, nekog rada na sebi dobiješ nekakav takav pečat, odnosno dobiješ neke prave odgovore iiii... hoću reći, odgovore i u smislu reakcije publike, na ono kad ti se potvrdi da sve ono što si mislio, zapravo ima, ima smisla, ima svoju neku... ima svoj neki razlog. I da dobiješ i povratnu informaciju. Što se tiče mojih putovanja: ja nisam putovala zato što sam mislila da je dobro kazalište negdje drugdje ili da mi se

IVANA BOBAN

može desiti negdje drugdje; to uopće nije istina. Nego, to je... to je... uvijek su zapravo isti problemi. Ali, mislim da je samo stvar u toj protočnosti, u tom kanaliziranju neke dobre i pozitivne energije, zato strašno volim putovati i bila sam na niz seminara... vani. Radila s raznim pedagogima... mmmm... jer je to opet vrsta neke hrabrosti, zapravo sam prema sebi, ne? Jer često se nađeš u tim kukavičkim situacijama, dok radiš... na predstavi. Mogao bi pobjeć', mogao bi se sramit', mogao bi ne znati... ne htjeti i... i to je isto nešto lijepo što me mama naučila, što sam u... u... nekoliko situacija bila u grču: kako sad riješit' neku, neku, neku scenu, eee... kako glumit' ženu koja je stoput' starija od mene i to...

I ono što je zapravo najljepše, u onom momentu kad se, kad se... prepustiš... prepustiš tome; kad jednostavno daš, pružiš ruku tom, toj, toj osobi koju igraš... Jednostavno se pustiš kao dijete, koje uopće puno ne razmišlja o uzrocima, posljedicama... u tom momentu zaploviš... (kapanje vode) ... jednostavno u nekom pravom smjeru. I mislim da je to ono što sam (pauza) ove godine zaista (pauza) naučila. E sad, do te opuštenosti treba, treba doći. Ne možeš uvijek biti na isti način opušten i relaksiran, prepušten sam sebi iiii... otvoren, ne? I to je zapravo ono najvažnije što mislim da treba tražiti u ovom pozivu... eee... da te to ne iscrpljuje, ako na ovakav način prilaziš tome, jer je to vrlo... zna biti momenata kad je to vrlo naporno... za... za tebe samog, ne? i... i... tu se treba čuvati, treba naći svoje bjebove u... u... (kroz smijeh) neki, neki žen - ja bih rekla. Punit' se. Punit' baterije. To naravno, svatko ima svoj način, a... za mene je to... ne znam... (uzdah) pogledat' neki dobar film, otić' u neku prirodu... (dubok uzdah) bit' s djetetom mojim... (pauza) i tako. I... ja vidim da previše apstraktno pričam, ali, tako mi je, zaista mi je tako lakše bez previše imena i... *à propos* ovog (kroz smijeh) da li se čujemo i da li se prepoznajemo? Ja mislim da bi nam, da bi, da bi... da je to neka šifra, šifra za uspjeh. Locirati, odnosno prepoznati ljude koji se čuju... međusobno... i okupit' takve ljude i dati im mogućnost, mogućnost da (pauza) rade, da rade svoje, svoje predstave iiii... tako. Treba, treba, ne smije, ne smije to ići, ne bi smjelo bit' mehanike u tom, u kazalištu, linijom manjeg otpora i samo zato jer tako negdje piše, jer negdje mora, jer bi trebalo, jer bi moralo (uzdah)... Tu ako ne postoji, ne postoji mašte i ne postoji ljubav i predanost, neće se, neće se daleko stići. Samo mašta i ljubav. To bi već puno, puno, puno bi toga... riješilo. *À propos* uloga, recimo kako ti sebe vidiš kao Juliju ili Kristinu... mmmm... To je isto interesantno, zapravo kako glumac sebe doživljava... eee... onaj osjećaj koji ti, viziju koju ti o sebi imaš i ono kako te zapravo doživljava publika, odnosno za početak, kako te doživljavaju režiseri koji ti dodjeljuju neku ulogu. (Bez pauze.) To je vrlo... vrlo često znaju tu biti neke, neke diskrepance, ne? Jer, kao prvo, čovjek sam ima neke svoje faze, ne? I, odnosno, barem ja pričam o sebi... Često sam u nekoj sasvim drugoj fazi, a imam osjećaj da me ljudi vide sasvim drugačije, i strašno me

to zapravo intrigira: kako me, kako me doživljavaju, doživljavaju... ovaj... publika, odnosno režiseri; koje su ti uloge namijenili, ono što bi rekli: fah, ne?... Strašno mi je to, strašno mi je to (pauza). A... voljela bih, voljela bih probati se u nekim ulogama koje mi uopće... ono, rekli bismo - ne leže. To me (kapanje vode) ujedno i plaši, ali to više, što me plaši, to mi je intrigantnije i provocira me, ne?... Huh... Al' uopće o toj hrabrosti... u tome mi jako pomaže rad na Akademiji. Jer strašno osvjestim svoje neke hemunge i probleme koje zapravo često... baš mi je Ici jedanput rekla: "Kako, kako imaš sad probleme i ne možeš riješit' nešto... kad se nađeš u stuporu rada na nekoj ulozi, dobro, a tako si prepuna ideja i maštovitva i ono... apsolutno nemaš nikakvih problema kad radiš s ljudima, odnosno sa studentima na Akademiji, ne? Kad im predlažeš neke ideje i kad ih uvjeravaš da je, da je sve moguće." I... tamo mi se po ne znam koji put pokaže da je ta doza toga, da povjeruješ da je kazalište moguće od... od... ne znam... od limenke piva, od malog prsta, od bilo čega, samo ako ti sam povjeruješ u to... ne? I, naravno, da tu sad postoji režiser koji bi to trebao sve preoblikovati, napraviti, umijesiti, ali... eee... to je već malo čudo, ne? E sad, ono što je loše zapravo, eee... i... što me baca u depresiju, odnosno što nas glumce baca u depresiju, a to i ti dobro znaš, je kad si ti spreman bacit' se u vodu i ogoliti i propitkivati i bit' blesav, bit' zaigran, bit' dijete... a s druge strane nema, nema osobe koja će te vodit' u pravom smislu, ne? Odnosno, kad imaš osjećaj da je tako svejedno da l' išo' na ovu ili onu stranu, radio to ovako ili onako... i to je porazno. (Bez pauze.) Jer to možeš raditi u jednoj predstavi. Možeš raditi u drugoj, ali kada to radiš u trećoj predstavi onda (pauza) se počneš pitati čemu, ne? Odnosno, to više nije to. I... to je *à propos* pronalazjenja nekoga s kim bi se zapravo prepoznala... u pravom smislu, ono što si rekla da nisam našla još nekoga s kim bi se na taj način razumjela... aaaa... pa i nisam. Ne, možda. Ne... Osim ako ne ideš za time da me moji roditelji, da me Ici tako dobro pozna da, naravno, da je mogla dobiti vrlo dobro - sad ne znam kakvo ti mišljenje imaš o toj predstavi - ali, ono neki dobar dio mene, ne? Ali to je, to je problem današnjeg vremena, kad ti fali takvih ljudi... vrlo malo - a sad, imenujmo to zanimanje - režiser uopće zna što hoće i ima tu vrstu mašte... eee... kad netko... razumi-

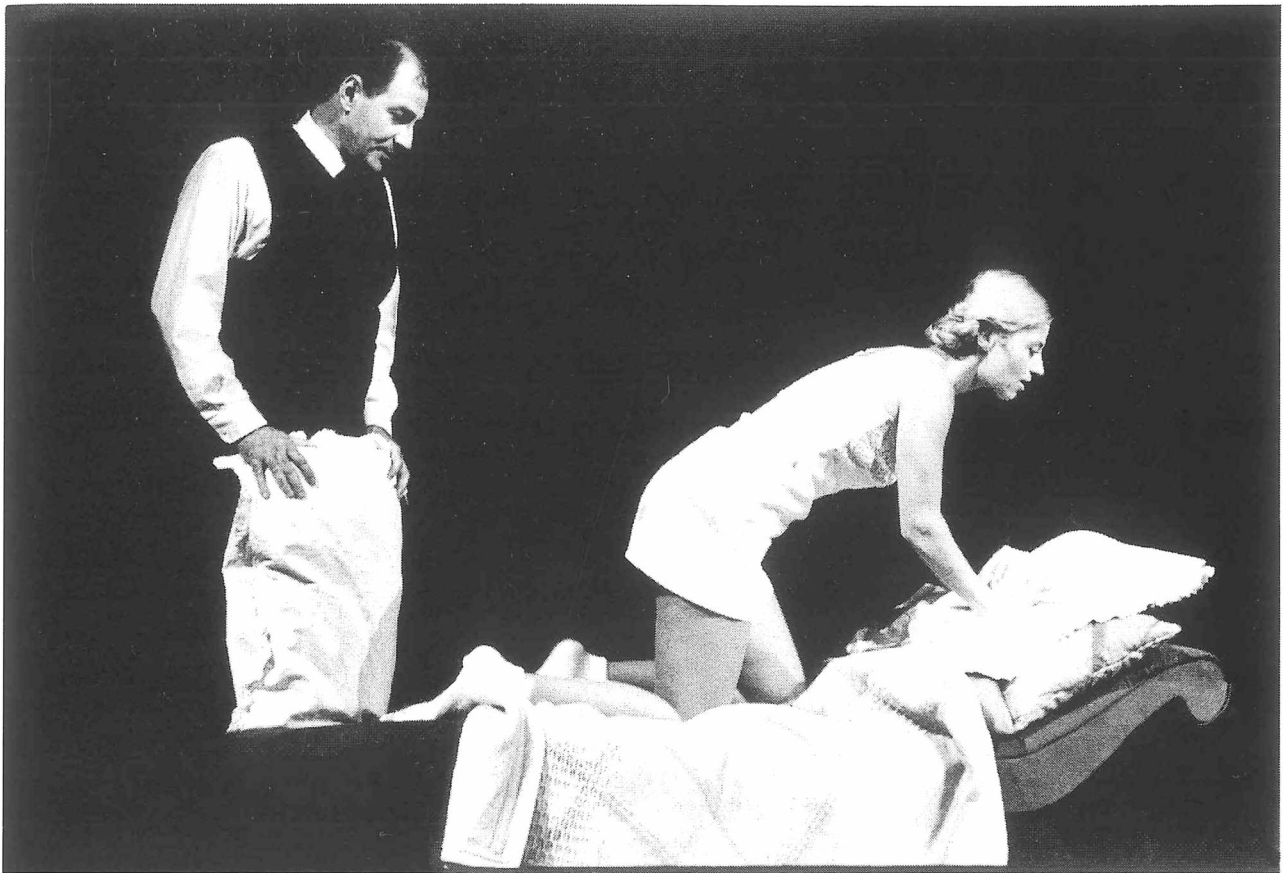


Foto: D. Šiftar

Siniša Popović, Ivana Boban - C. P. Taylor *Dobri*, HNK u Zagrebu, 1999/2000

ješ... mislim... i kad ti možeš ponuditi... (duga pauza) dosta toga. Ovako možeš otići u krivo, jer ti jednostavno nitko nije rekao kako bi... išao. Da l' ja sad govorim preapstraktno? Ipak je deset do dvanaest, a ja pričam već sat vremena, haaaa! (Punih usta.) Znaš kaj, živimo u jako, jako površnom vremenu, što ne? I ovaj... ono... sve se jako banalizira, napuhuje... ono... pom-

pozni naslovi i... ovaj, to je grozno (smijeh)... A što sam zapravo htjela reć? To je grozno kad se takve stvari kao što je pomodno, kad se to prenese u kazalište... I toga se treba strašno čuvati. To je sve ono što ne bi trebalo bit' u kazalištu. Ta površnost, užasna. Tek toliko, da bi bilo, ne? To mi je sad palo na pamet. Ne znam zašto. (Duga pauza.) *À propos...* pravih ljudi. ... Eto."

* Božidar Boban, glumac, otac Ivane Boban. Ilica Boban, redateljica, majka Ivane Boban i kaz. pedagog.

* Maja Gregl / Ivica Boban: *Alma Mahler*, Teatar ITD, 1998.